

DBO-19080001050601

Seat No. _____

B. Com. (Sem. V) Examination**June - 2022****Management A/c.-1****(New Course)**Time : **2.30 Hours]**[Total Marks : **70**

- સૂચના : (1) બધા જ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.
(2) કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

- 1 ઈસ્ટ લિ.ના નીચે આપેલાં પાકા સરવૈયા અને વધારાની માહિતી પરથી **20**
ભંડોળપ્રવાહ પત્રક તૈયાર કરો. જરૂરી ગણતરી પણ દર્શાવો:

જવાબદારીઓ	31-3-2019	31-3-2020	મિલકતો	31-3-2019	31-3-2020
ઈક્વિટી શેરમૂડી	3,00,000	5,00,000	યંત્રો (પડતર કિંમત)	2,75,000	3,35,000
શેર પ્રીમિયમ	—	9,000	જમીન-મકાન	2,00,000	3,50,000
સામાન્ય અનામત	1,35,000	85,000	રોકાણો	2,30,000	2,05,000
ડિબેન્ચર પરત અનામત	—	2,000	સ્ટોક	45,000	73,000
યંત્ર ધસારા ભંડોળ	85,000	97,000	દેવાદારો	19,800	27,800
ન. નુ. ખાતું	39,000	1,11,000	રોકડ	18,000	9,000
12% ડિબેન્ચર	1,25,000	75,000	અ. ચૂ. ખર્ચા	1,200	1,600
કરવેરા જોગવાઈ	16,000	19,000	પ્રા. ખર્ચા	1,000	600
લેણદારો	78,000	93,000			
દેવી હૂંડી	7,500	6,700			
નહીં ચૂક. ખર્ચા	4,500	4,300			
	7,90,000	10,02,000		7,90,000	10,02,000

વધારાની માહિતી :

- (1) વર્ષ દરમિયાન કંપનીએ સામાન્ય અનામતમાંથી બોનસ શેર વહેંચેલ હતાં. ચાલુ વર્ષે નફામાંથી સામાન્ય અનામત ખાતે ₹ 25,000 લઈ જવામાં આવ્યા હતાં.
- (2) વર્ષ દરમિયાન રૂ. 1,70,000ની જમીન-મકાનની ખરીદી કરેલ છે.
- (3) વર્ષ દરમિયાન ચૂકવેલ કરવેરા અને ડિવિડન્ડ અનુક્રમે રૂ. 14,000 અને રૂ. 30,000 હતાં.
- (4) વર્ષ દરમિયાન રૂ. 20,000ની પડતર કિંમતનાં યંત્રો (જેનો એકત્રિત ધસારો રૂ. 14,000 છે) રૂ. 4,500માં વેચ્યાં હતાં, જેનું નુકસાન ન.નું. ખાતે ઉધારેલ છે.

અથવા

જવાબદારીઓ	2020	2019	મિલકતો	2020	2019
રૂ. 10નો એક એવાં			પાઘડી	95,000	1,00,000
ઈક્વિટી શેરમૂડી	7,00,000	4,00,000	જમીન અને મકાન	2,80,000	4,10,000
મૂડી અનામત	90,000	—	પ્લાન્ટ અને યંત્રો	2,60,000	1,20,000
સામાન્ય અનામત	1,75,000	2,80,000	રોકાણો	1,20,000	40,000
ન. નુ. ખાતું	1,40,000	1,20,000	સ્ટોક	3,50,000	1,50,000
ડિબેન્ચર્સ	1,75,000	—	દેવાદારો	3,15,000	1,50,000
દેવીહૂંડી	35,000	80,000	બેંક સિલક	1,13,000	1,20,000
લેણદારો	1,20,000	90,000	લેણી હૂંડી	92,000	26,000
સૂચિત રિવિઝન્ડ	98,000	70,000	ડિબેન્ચર વટાવ	15,000	—
કરવેરાની જોગવાઈ	95,000	80,000	પ્રાથમિક ખર્ચા	10,000	14,000
કર્મચારી પેન્શન ભંડોળ	22,000	10,000			
	16,50,000	11,30,000		16,50,000	11,30,000

વધારાની માહિતી :

- (1) તા. 01-01-20ના રોજ રૂ. 1,40,000ની પડતર કિંમતના અને ઘટાડેલી કિંમત રૂ. 1,05,000ના જમીન અને મકાન રૂ. 2,30,000માં વેચેલ છે. વેચાણ પર નફામાંથી મૂડી નફો મૂડી અનામત ખાતે ફેરવેલ છે અને મહેસૂલી નફો નફા-નુકશાન ખાતે જમા કરેલ છે.
- (2) વર્ષ દરમિયાન રૂ. 1,70,000ના નવા પ્લાન્ટની ખરીદી કરેલ છે.
- (3) વર્ષ દરમિયાન 10% વટાવથી ડિબેન્ચર બહાર પાડેલ છે.
- (4) વર્ષ 2020 દરમિયાન સામાન્ય અનામતમાંથી કંપનીએ પાંચ ઈક્વિટી શેરના બદલામાં બે બોનસ શેર બહાર પાડેલ છે.
- (5) વર્ષ 2020 માટે રૂ. 1,00,000ની કરવેરાની જોગવાઈ કરેલ છે.

ઉપરોક્ત માહિતી પરથી :

- (અ) કાર્યશીલ મૂડીમાં ફેરફાર દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો
- (બ) ભંડોળની પ્રાપ્તિ અને ઉપયોગ દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો અને
- (ક) અન્ય જરૂરી ખાતા તૈયાર કરો.

જવાબદારીઓ	31-12-21	31-12-20	મિલકતો	31-12-21	31-12-20
10%ના પ્રેફ. શેર દરેક			મકાન	2,40,000	1,72,500
રૂ. 10નો રૂ. 8 ભરપાઈ	-	4,00,000	સ્ટોક	1,17,000	1,22,400
ઈક્વિટી શેર દરેક રૂ. 10નો			જમીન	1,00,000	2,00,000
પૂર્ણ ભરપાઈ	7,50,000	6,00,000	પ્લાન્ટ	8,50,000	7,50,000
શેર પ્રીમિયમ	-	15,000	દેવાદારો	4,23,000	5,27,600
મૂડી અનામત	25,000	-	રોકડ સિલક	1,00,000	77,500
સામાન્ય અનામત	2,00,000	4,50,000	અગાઉથી ચૂક.ખર્ચ	15,000	12,500
નફા-નુકસાન ખાતું	2,50,000	2,00,000	લેણીહૂંડી	30,000	17,500
પ્રોવિડન્ટ ફંડ	50,000	50,000	પરચૂરણ ખર્ચ	1,25,000	1,20,000
મૂડી પરત અનામત	3,50,000	-			
લેણદારો	75,000	1,00,000			
દેવીહૂંડી	3,00,000	1,85,000			
	20,00,000	20,00,000		20,00,000	20,00,000

વધારાની માહિતી :

- (1) આગળના વર્ષમાં સ્ટોકની કિંમત, મૂળ કિંમત કરતા 10% ઓછી આંકવામાં આવેલ હતી. તે વર્ષ 2020થી મૂળ કિંમતે દર્શાવવાનું નક્કી કરેલ છે. તા. 31-12-2021ના રોજ સ્ટોક તેની મૂળ કિંમતે દર્શાવેલ છે.
  - (2) ચાલુ વર્ષની શરૂઆતમાં કંપનીએ કાયદાની જોગવાઈનું પાલન કરીને પ્રેફરન્સ શેર 5% પ્રીમિયમથી પરત કરેલ છે. આ માટે સામાન્ય અનામતમાંથી જરૂરી રકમ મૂડી પરત અનામત ખાતે લઈ જવામાં આવી છે.
  - (3) ઈક્વિટી શેરમૂડી પર રૂ. 1,87,500 રિવિઝન્ડ જાહેર કરેલ છે.
  - (4) વર્ષ દરમિયાન કંપનીએ પ્લાન્ટ રૂ. 75,000 ઘસારાની જોગવાઈ કરેલ છે. તેમજ રૂ. 25,000ની ચોપડે દર્શાવેલ કિંમતનો પ્લાન્ટ રૂ. 5,000ની ખોટથી વેચેલ છે.
  - (5) જમીનનો એક ટૂકડો વેચેલ છે. જેનો નફો મૂડી અનામત ખાતે જમા કરેલ છે.
  - (6) વર્ષ દરમિયાન પરચૂરણ ખર્ચ રૂ. 25,000 ચૂકવેલ છે.
- ઉપરની માહિતી પરથી રોકડ પ્રવાહ પત્રક હિસાબી ધોરણ નં. 3 મુજબ જરૂરી ગણતરી સાથે તૈયાર કરો.

અથવા

સાઉથ લિ.ના પાકા સરવૈયા નીચે મુજબ છે, જેના ઉપરથી રોકડ પ્રવાહ પત્રક 20
હિસાબી ધોરણ નં. 3 મુજબ તૈયાર કરો.

જવાબદારીઓ	2020	2019	મિલકતો	2020	2019
શેરમૂડી	4,50,000	4,50,000	યંત્રો	4,00,000	3,20,000
મૂડી અનામત	26,000	33,000	રોકાણો	50,000	60,000
સામાન્ય અનામત	3,00,000	3,10,000	સ્ટોક	2,00,000	1,95,000
નફા-નુકસાન ખાતું	30,000	35,000	દેવાદાર	2,00,000	4,55,000
ડિબેન્ચર્સ	-	2,70,000	લેણીહૂંડી	40,000	15,000
લેણદારો	90,000	75,000	રોકડ/બેંક	1,59,000	1,97,000
દેવીહૂંડી	78,000	59,000			
કરવેરાની જોગવાઈ	75,000	10,000			
	10,49,000	12,42,000		10,49,000	12,42,000

વધારાની માહિતી :

- (1) રૂ. 8,000ની કિંમતના રોકાણો રૂ. 8,500ની કિંમતે વેચ્યાં હતાં અને રૂ. 18,000ના નવા રોકાણો ખરીદ્યા હતાં.
- (2) ચાલુ વર્ષ માટે કરવેરા જોગવાઈ રૂ. 10,000ની છે.
- (3) વર્ષ દરમિયાન યંત્રો પર રૂ. 70,000 ઘસારો ગણવામાં આવેલ છે.
- (4) વર્ષ દરમિયાન રૂ. 10,000ની કિંમતના યંત્રો વેચ્યાં હતાં જેના રૂ. 12,000 ઉપજ્યા હતા.
- (5) વર્ષ દરમિયાન ડિવિડન્ડની ચૂકવણી રૂ. 40,000ની કરેલ છે.

3 એક વસ્તુના ઉત્પાદન માટેનું પ્રમાણ મિશ્રણ નીચે મુજબ છે :

15

માલસામાન	કિલો.	કિલોદીઠ કિંમત (રૂ.)
અ	5	10.00
બ	3	12.00
ક	2	15.00

બગાડનું સામાન્ય પ્રમાણ દાખલ કરેલ એકમોના 10% જેટલું છે. તેથી કંઈ ભંગારકિંમત ઉપજતી નથી. ખરેખર ઉત્પાદન 18,000 કિલો થયું. ખરેખર માલસામાનની વપરાશ અને પડતર નીચે મુજબ હતી.

માલસામાન	કિલો.	કિલોદીઠ કિંમત (રૂ.)
અ	9,500	11.00
બ	7,000	11.00
ક	4,800	16.00

ઉપરની માહિતી પરથી માલસામાનને લગતા દરેક વિચલનો શોધો.

અથવા

3 ખૂટતી વિગતો શોધો.

15

માલસામગ્રી	પ્રમાણ જથ્થો	પ્રમાણ કિંમત	ખરેખર વપરાશ	ખરેખર કિંમત	મા. સા. ખર્ચ વિચલન	મા. સા. કિંમત વિચલન	મા. સા. વપરાશ વિચલન
A	800	—	880	13	—	— 440	—
B	600	8	520	—	— 200	—	—
C	1000	10	—	9	—	—	— 600

4 એક કારખાનામાં એક એકમના ઉત્પાદન માટે પ્રમાણ મજૂરી કલાકો અંગેની માહિતી નીચે મુજબ છે :

15

પ્રકાર	કલાકો	મજૂરી દર (₹)	કુલ રકમ (₹)
કુશળ કામદારો	10	3.00	30.000
બિનકુશળ કામદારો	16	1.00	16.00
અર્ધકુશળ કામદારો	08	1.50	12.00

ખરેખર કામગીરી :

ખરેખર ઉત્પાદન 200 એકમો જે અંગેની વિગતો :

પ્રકાર	કલાકો	મજૂરી દર (₹)	કુલ રકમ (₹)
કુશળ કામદારો	1,800	4.00	7,200
બિનકુશળ કામદારો	4,000	0.90	3,600
અર્ધકુશળ કામદારો	1,680	1.50	2,520
	7,480		13,320

નીચેના વિચલનોની ગણતરી કરો :

(1) મજૂરી ખર્ચ વિચલન	(2) મજૂરી દર વિચલન
(3) મજૂરી કાર્યક્ષમતા વિચલન	(4) મજૂરી મિશ્રણ વિચલન
(5) મજૂરી પેટા કાર્યક્ષમતા વિચલન	

અથવા

કામદારનો પ્રકાર	પ્રમાણિત			ખરેખર		
	પ્રમાણિત કલાકો	પ્રમાણિત દર	પ્રમાણિત પડતર	ખરેખર કલાકો	ખરેખર દર	ખરેખર પડતર
અ	600	8.00	4,800	500	7.00	3,500
બ	500	7.00	3,500	700	8.00	5,600
ક	400	10.00	4,000	600	11.00	6,600
કુલ વજન	1,500		12,300	1,800		15,700
બાદ. પ્ર. નુકસાન 20%	300		—	600		—
	1,200		12,300	1,200		15,700

ગણતરી કરો :

- (1) મજૂરી પડતર વિચલન
- (2) મજૂરી દર વિચલન
- (3) મજૂર કાર્યક્ષમતા વિચલન
- (4) મજૂર મિશ્રણ વિચલન
- (5) મજૂર પેટા કાર્યક્ષમતા વિચલન
- (6) મજૂર ઊપજ વિચલન

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) The marks of all questions are equal.
(2) Give answer any five questions.

1 The following are the Balance Sheets of East Ltd.

20

Liabilities	31-3-2019	31-3-2020	Assets	31-3-2019	31-3-2020
Equity share capital	3,00,000	5,00,000	Plants (at cost)	2,75,000	3,35,000
Share Premium	-	9,000	Land and Building	2,00,000	3,50,000
General Reserve	1,35,000	85,000	Investments	2,30,000	2,05,000
Debenture redemption Reserve	-	2,000	Stock	45,000	73,000
12% Debentures	1,25,000	75,000	Debtors	19,800	27,800
Depreciation fund for plant	85,000	97,000	Cash	18,000	9,000
P & L Account	39,000	1,11,000	Pre-paid expenses	1,200	1,600
Provision for Tax	16,000	19,000	Preliminary Exp.	1,000	600
Creditors	78,000	93,000			
Bills Payable	7,500	6,700			
Outstanding Exp.	4,500	4,300			
	7,90,000	10,02,000		7,90,000	10,02,000

Additional Information:

- (1) During the year company issued bonus shares from the general reserve account. From the profit of the year amount of Rs. 25,000 is transferred to general reserve account.
- (2) During the year the purchase price of land and building is Rs. 1,70,000.
- (3) Taxes and dividend paid are Rs. 14,000 and Rs. 30,000 respectively during the year.
- (4) During the year machinery costing Rs. 20,000 on which accumulated depreciation was Rs. 14,000 was sold for Rs. 4,500, Which loss is debited to P & L A/c.

From the above information of East Ltd., prepare fund flow statement with necessary calculations.

OR

The balance sheets of West Ltd. are as under:

20

Liabilities	2020	2019	Assets	2020	2019
Equity share capital of			Goodwill	95,000	1,00,000
Rs. 10 each	7,00,000	4,00,000	Land and Building	2,80,000	4,10,000
Capital Reserve	90,000	-	Plant & Machinery	2,60,000	1,20,000
General Reserve	1,75,000	2,80,000	Investments	1,20,000	40,000
P & L Account	1,40,000	1,20,000	Stock	3,50,000	1,50,000
Debentures	1,75,000	-	Debtors	3,15,000	1,50,000
Bills Payable	35,000	80,000	Bank Balance	1,13,000	1,20,000
Creditors	1,20,000	90,000	Bills receivables	92,000	26,000
Proposed dividend	98,000	70,000	Debenture discount	15,000	-
Provision for			Preliminary Exp.	10,000	14,000
Taxation	95,000	80,000			
Staff Pension Fund	22,000	10,000			
	16,50,000	11,30,000		16,50,000	11,30,000

Additional Information:

- (1) As on 01-01-20 land and building having an original cost of Rs. 1,40,000 and a written down value of Rs. 1,05,000 have been sold for Rs. 2,30,000. Out of the profit on the sale, the capital profit has been transferred to capital reserve and the revenue profit has been credited to profit and loss account.
- (2) During the year one new plant was purchased at a price of Rs. 1,70,000.
- (3) During the year debentures were issued at 10% discount.
- (4) During the year 2020 company has issued two bonus shares for every five equity shares from general reserve.
- (5) It has provided Rs. 1,00,000 for income tax provision for the year 2020.

From the above information prepare:

- (a) A statement of changes in working capital.
- (b) A statement of sources and application of funds and
- (c) Other necessary accounts.

2 Balance Sheets of 2021 and 2020 of North Ltd. are as under : 20

Liabilities	31-12-21	31-12-20	Assets	31-12-21	31-12-20
10% pref. shares of Rs. 10 each, Rs. 8 paid up	-	4,00,000	Building	2,40,000	1,72,500
Equity shares of Rs. 10 each fully paid	7,50,000	6,00,000	Stock	1,17,000	1,22,400
Sec. Premium	-	15,000	Land	1,00,000	2,00,000
Capital Reserve	25,000	-	Plant	8,50,000	7,50,000
General Reserve	2,00,000	4,50,000	Debtors	4,23,000	5,27,600
P & L Account	2,50,000	2,00,000	Cash balance	1,00,000	77,500
Provident Fund	50,000	50,000	Pre-paid exp.	15,000	12,500
Capital			Bills Receivables	30,000	17,500
Redemption Res.	3,50,000	-	Preliminary Exp.	1,25,000	1,20,000
Creditors	75,000	1,00,000			
Bills Payable	3,00,000	1,85,000			
	20,00,000	20,00,000		20,00,000	20,00,000

Additional Information:

- (1) Decided to value the stock at cost from the year 2020, whereas earlier the practice was to value the stock at cost less 10%. The stock was valued at original price as on 31-12-2021.
- (2) Company redeemed preference shares at 5% premium. For this purpose necessary amount was taken from generally reserve to capital redemption reserve a/c.
- (3) Company declared Rs. 1,87,500 dividend on equity share capital.
- (4) During the year company make provision for depreciation on plant of Rs. 75,000. Moreover, one plant costing Rs. 25,000, was sold at a loss of Rs. 5,000.
- (5) A piece of land was sold and the profit was transferred to capital reserve.
- (6) During the year preliminary expense paid of Rs. 25,000.

Prepare cash flow statement as per Accounting Standard-3.

OR

Following are the balance sheets of South Ltd.

20

Liabilities	2020	2021	Assets	2020	2021
Share Capital	4,50,000	4,50,000	Plant-Machinery	4,00,000	3,20,000
General Reserve	3,00,000	3,10,000	Investments	50,000	60,000
P & L Account	30,000	35,000	Stock	2,00,000	1,95,000
Capital Reserve	26,000	33,000	Bills receivables	40,000	15,000
Debentures	-	2,70,000	Debtors	2,00,000	4,55,000
Creditors	90,000	75,000	Cash Bank	1,59,000	1,97,000
Bills Payable	78,000	59,000			
Provision for Tax	75,000	10,000			
	10,49,000	12,42,000		10,49,000	12,42,000

Additional Information:

- (1) During the investment costing Rs. 8,000 was sold for Rs. 8,500. Moreover, investment purchased of Rs. 18,000.
- (2) Provision of tax for the current year is Rs. 10,000.
- (3) During the year depreciation charged on machinery of Rs. 70,000
- (4) During the year machinery costing Rs. 10,000 was sold for Rs. 12,000
- (5) During the year dividend paid of Rs 40,000

From the above information prepare cash flow statement as per AS-3.

3 Standard mix of a product is as under :

15

Material	Kg	Price per kg Rs.
A	5	10.00
B	3	12.00
C	2	15.00

Standard percentage for wastage is 10% of input quantity. Scrap value is nil. Actual production is 18,000 kgs.

Particulars regarding consumption and actual cost are as follows:

Material	Kg	Price per kg Rs.
A	9,500	11.00
B	7,000	11.00
C	4,800	16.00

Find out all variances regarding material.

OR

Find out missing values.

15

Materials	S.Q.	S.P.	A.Q.	A.P.	MCV	MPV	MUV
A	800	-	880	13	-	-440	-
B	600	8	520	-	-200	-	-
C	1000	10	-	9	-	-	-600

- 4 Data about labour employed in a factory to produce one unit are as follows:

15

Particulars	Hours	Per hour Rate	Total wages paid (Rs.)
Skilled workers	10	3.00	30.00
Unskilled workers	16	1.00	16.00
Semiskilled workers	08	1.50	12.00

Actual Situation:

Actual production 200 units

Particulars	Hours	Per hour Rate	Total wages paid (Rs.)
Skilled workers	1,800	4.00	7,200
Unskilled workers	4,000	0.90	3,600
Semiskilled workers	1,680	1.50	2,520
	7,480		13,320

Calculate:

- (1) Labour Cost Variance
- (2) Labour Rate Variance
- (3) Labour Efficiency Variance
- (4) Labour Mix Variance
- (5) Labour sub efficiency variance

OR

Standard and actual information is given as under:

15

Type of worker	Standard			Actual		
	SH	SR	S.C.	AH	AR	A.C.
A	600	8.00	4,800	500	7.00	3,500
B	500	7.00	3,500	700	8.00	5,600
C	400	10.00	4,000	600	11.00	6,600
Total Weight	1,500		12,300	1,800		15,700
Less : Std						
Loss 20%	300	-	-	600		-
	1,200		12,300	1,200		15,700

Calculate:

- (1) Labour Cost Variance   (2) Labour Rate Variance
- (3) Labour Efficiency Variance   (4) Labour Mix Variance
- (5) Labour Sub Efficiency Variance (6) Labour Yield Variance

_____